

Handläggare: Alvin Törnblom
Fastighetsförvaltningen
AO Egendom
Tel: 508 264 19
alvin.tornblom@gfk.stockholm.se

2001-02-21

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Anmälan av miljödomstolens dom att lämna staden tillstånd att anlägga översilningsområde vid Svartsjövikens inom fastigheten Skå-Edeby 4:1 m fl i Ekerö kommun

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden lägger anmälan av miljödomstolens dom till handlingarna

Olle Zetterberg

Lars Callemo

Åke Wahlqvist

SAMMANFATTNING

Området runt Svartsjövikens har höga natur- och kulturvärden med Svartsjö slott och dess vackra slottspark som dominerande inslag. Viken, som delvis ligger inom stadens fastighet Skå-Edeby 4:1, är övergödd och i behov av miljöåtgärder. Ekerö kommun (Ekerö) är huvudman för Projekt Svartsjövikens, som har många deltagande parter och som beviljats statligt miljöbidrag, vilket fördelas på deltagarna. Projektet, som består av sju delprojekt och pågår under åren 2000-2002, går ut på att värna Mälaren samt bevara vikens höga naturvärden mm. Statens Fastighetsverk rensar bl a dammen i slottsparken för att förbättra miljön för den fridlysta större vattensalamandern.

Staden är med i tre delprojekt: information, restaurering av våtmarksbete samt översilningsprojektet, till en total kostnad av 370.000 kronor, varav statligt bidrag utgår med 50 %. Översilningen kräver tillstånd enligt miljöbalken. Ekerö, Statens Fastighetsverk m fl deltar. Miljödomstolen lämnade genom dom 2001-01-29 staden tillstånd att inom Skå-Edeby 4:1 samt inom den privatägda fastigheten Svartsjö Djurgård 1:1 anlägga ett översilningsområde om ca 3 ha vid utloppet av Sockarbydiken i Svartsjövikens.

Anläggningen utgörs av en spontdamm, två matardiken samt ett flertal fördelningsdiken. Syftet med anläggningen är att få en längre uppehållstid för dikesvattnet i Sockarbydiken. Därigenom beräknas näringsbelastningen till Svartsjövikens per år minska med ca 30 % för fosfor samt med ca 25 % för kväve.

\\web01\inetpub\gfk.yourvoice.se\work\2001-03-13\Tjut\35.doc

Bilagor: 1. Karta 2. Informationsbroschyr 3. Ritning 4. Miljödomstolens dom
5. Karta

UTLÅTANDE

Bakgrund

Staden äger fastigheten Skå-Edeby 4:1 i Ekerö kommun (Ekerö). Inom fastigheten ligger den sydligaste delen av Svartsjövikens med angränsande stränder samt utloppet av det sk Sockarbydiket, vilket mynnar ut i viken (karta bilaga 1). Området runt Svartsjövikens har höga natur- och kulturvärden med Svartsjö slott med dess vackra slottspark som dominerande inslag. Viken och delar av omgivande marker är en fin fågel-lokal. Ett av de största problemen i området är att viken är övergödd. Den har ett största djup på 2-3 m och är kraftigt igenväxt. Den höga närsalttillförseln gör att viken grundar upp, vattenspegeln krymper, botten bli syrefri varför igenväxningen accelererar.

Ekerö är huvudman för Projekt Svartsjövikens, som har många deltagande parter, bl a staden, Statens Fastighetsverk, Svartsjö kriminalvårdsanstalt, lokala jordbrukare samt lokala organisationer (informationsbroschyr bilaga 2). Projektet går ut på att värna Mälaren samt bevara vikens höga natur-, kultur- och rekreationsvärden. Regeringen har den 9 mars 2000 beviljat Ekerö statligt miljöbidrag för projektet, som består av sju delprojekt och som pågår åren 2000-2002. Miljöbidraget fördelas på parterna.

Statens Fastighetsverk rensar bl a dammen i slottsparken för att förbättra miljön för den fridlysta större vattensalamandern samt återställer örtartad lundvegetation och restaurerar delar av gångstråket i slottsparken.

Staden är med i tre delprojekt: information, restaurering av våtmarksbete samt ett översilningsprojekt. Våtmarksbetet innebär att områden närmast viken, vilka i nuläget består av svårtillgängliga tuvängar med uppvuxna buskagepartier, efter restaurering åter kan bli betade strandängar. Stadens kostnader för projekten uppgår till 38.000, 214.000 respektive 118.000 kronor, sammanlagt 370.000 kronor. Staden får statligt miljöbidrag för hälften av kostnaderna.

Översilningsprojektet

Sockarbydiket står för mer än hälften av fosfortransporten till Svartsjövikens. Syftet med översilningsprojektet är att minska belastningen av fosfor och kväve till viken. I stället för att som i nuläget dikesvattnet i Sockarbydiket leds direkt ut i viken, fördelas i stället vattnet över en ca tre hektar stor översilningsyta för att erhålla en så lång uppehållstid som möjligt. Därmed kan näring nyttjas av växter i översilningsområdet eller fastläggas i marken. En stor del av kvävet kommer att omvandlas till kvävgas och återgå till atmosfären. Därigenom beräknas näringsbelastningen till Svartsjövikens per år minska med ca 30 % för fosfor (från 400 kg till 280 kg) samt med ca 25 % för kväve (från 4.000 kg till 3.000 kg).

Översilningsytan erhålles genom byggandet av en spontdamm i diket samt anläggande av två matardiken samt ett flertal fördelningsdiken (ritning bilaga 3). Huvuddelen av översilningsområdet ligger inom stadens fastighet Skå-Edeby 4:1, medan spontdammen och matardikena samt vissa fördelningsdiken ligger inom den privatägda fastigheten Svartsjö Djurgård 1:1. Deltagande parter i översilningsprojektet är Ekerö, staden, Statens Fastighetsverk m fl.

Länsstyrelsens beslut

I miljöprocessen har ett flertal samråd ägt rum med berörda fastighetsägare, länsstyrelsen samt ” Sundby dikningsföretag år 1969”, vilket företag sköter underhållet av Sockarbydiket. Länsstyrelsen beslutade den 5 juli 2000 att den planerade översilningen inte kan antas medföra betydande (negativ) miljöpåverkan.

Miljödomstolens dom

Översilningprojektet kräver tillstånd enligt miljöbalken på grund av att uppdämning av vattnet sker vid spontdammen, vilket höjer vattenivån inom del av Sockarbydiket i förhållande till förrättningen år 1969 för Sundby dikningsföretag. Kontoret ansökte därför den 6 september 2000 om tillstånd till översilningsanläggningen hos Miljödomstolen vid Stockholms Tingsrätt. Miljödomstolen biföll genom dom den 29 januari 2001 stadens ansökan (bilaga 4).

Domen innebär i huvudsak att tillstånd lämnas till att: dämna upp till viss maximal dämningnivå, bygga spontdamm i Sockarbydiket, anlägga två matardiken och ett antal fördelningdiken samt underhålla översilningsanläggningen. Kontroll av föreslagna vattenstånd skall ske genom att vattståndsskala sätts upp vid den nya sponten och vid en befintlig spont. Arbetena skall vara utförda senast inom fem år från dagen för domen. Eventuella anspråk om ersättning för oförutsedd skada skall framställas till miljödomstolen inom tio år från arbetstidens utgång. Miljödomstolen godkänner den av Ekerö kommun upprättade miljökonsekvensbeskrivningen. Arbetena kan påbörjas även om domen inte vunnit laga kraft.

Domstolen anser att staden har visat erforderlig rådighet över den inom fastigheten Svartsjö Djurgård 1:1 belägna marken mot bakgrund av träffad överenskommelse om framtida markbyte mellan staden och ägaren till Svartsjö Djurgård 1:1 (karta bilaga 5).

Kontorets synpunkter

Kontoret anser det positivt att miljödomstolen lämnat bifall till stadens ansökan. Därigenom kan det mycket angelägna arbetet med att förbättra miljön i och runt Svartsjöviken fortsätta. Kontoret föreslår att anmälan läggs till handlingarna.

Tilläggas kan att för fullföljande av den tidigare överenskommelsen om markbyte har kontoret träffat markbytesavtal med ägaren till Svartsjö Djurgård 1:1, vilket ärende är anmält till nämndens sammanträde den 13 mars.

SLUT

S